Henna Hirvonen

6.11.2026

Opetushallitus
kirjaamo@oph.fi

Viite: OPH-5292-2026

Lausuntopyyntö energia-alan ammattitutkinnon perusteiden luonnoksesta

Energiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua energia-alan ammattitutkinnon perusteiden luonnoksesta. Energia-ala on keskeinen puhtaan siirtymän ja taloudellisen kasvun mahdollistaja sekä huoltovarmuuden ja hyvinvoivan yhteiskunnan perusta. Teolliset investoinnit ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana olleet noin 10 miljardia euroa vuodessa, josta energia-alan osuus vuosittain on ollut noin kolmannes. Näiden investointien toteutuminen ja investointivarmuuden säilyminen edellyttävät korkeatasoista ammatillista osaamista, minkä vuoksi ammatillisen koulutuksen kehittäminen ja koulutuksen laadun varmistaminen ovat energia-alan näkökulmasta keskeisiä.

Energiateollisuus ry pitää energia-alan ammattitutkinnon perusteiden uudistamista tarpeellisena. Luonnos vastaa pitkälti energia-alan toimintaympäristön muutoksiin ja vahvistaa energiamurroksen edellyttämää osaamista. Tutkinnon perusteissa tulee kuitenkin huomioida läpileikkaavasti nykyistä vahvemmin sähköisen ja hajautetun energiantuotannon sekä energiavarastojen lisääntyminen, jotka vaikuttavat tuotantolaitosten, että sähköverkkojen käyttöön, käyttötilanteiden hallintaan, suojausratkaisuihin, tehotasapainoon, varautumiseen ja turvallisuuteen. Näiden ilmiöiden tulisi näkyä läpileikkaavasti erityisesti voimalaitostekniikan ja sähköverkkoasennuksen käyttötehtäviä koskevissa ammattitaitovaatimuksissa.

Osaamisalojen tutkinnon osien laajuuksien yhteismitallistaminen on hyvä uudistus. Se helpottaa tutkinnon osien valitsemista osaamisalojen välillä.
Valinnaisuuden toimivuus edellyttää kuitenkin opintojen ohjaukselta, että opiskelijalta itseltään perehtymistä, jotta opiskelija osaa rakentaa osaamiskokonaisuuden, joka vastaa työtehtävien ja työnantajien tarpeisiin.

Suurjänniteasennuksen uusi osaamisala

Uuden suurjänniteasennuksen osaamisalan lisääminen on perusteltu ja monilta osin tervetullut uudistus. Sähköasemien, voimajohtojen, vähintään 110 kV:n maakaapelien, verkon suojausten ja vähintään 52 kV:n verkon käytön kokoaminen omaksi tutkintopolukseen selkeyttää osaamisprofiilia ja tekee näkyväksi tehtäväkentän, jonka merkitys kasvaa sähköistyvän yhteiskunnan ja tarvittavien verkkoinvestointien myötä. Energiateollisuus ry on kuitenkin huolissaan, voidaanko kaikki osaamisalan osaamisvaatimukset todellisuudessa todentaa aidoissa työympäristössä, miten varmistaudutaan siitä, että keskeistä osaamista osoitetaan ja arvioidaan yhdenmukaisesti ja tutkinnon suorittaneiden osaaminen vastaa työelämän turvallisuusvaatimuksia.

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

Työelämätoimikuntien lakkauttamisen myötä on erittäin riskialtista, että ammattitaitovaatimusten osoittaminen suurjänniteasennuksen osaamisalalta olisi riittävät.

Kaukolämpöasennuksen osaamisala

Uusi ”Kaukolämpöverkon valmistelevat hitsaustyöt” -tutkinnon osa on tervetullut työelämälähtöinen lisäys. On kuitenkin syytä varmistaa, ettei aiemmin pakolliseen verkko-osaamiseen sisältyneen käytännön liittämis- ja hitsausosaamisen eriyttäminen valinnaiseksi johda ydintehtävissä tarvittavan osaamisen kaventumiseen.

Sähköverkkoasennuksen osaamisala

Yleistä

Osaamisalan tutkinnon osien sisällön otsikkorakenne tulee lopullisissa perusteissa yhtenäistää. Nyt tutkinnon luonnoksessa ammattitaitovaatimusten otsikot vaihtelevat yleisissä ja turvallisuusnäkökulmissa seuraavasti:
2.17 Työ¬ ja sähkötyöturvallisuus sekä työn suunnittelu, 2.18 Työhön valmistautuminen, 2.19 Työhön valmistautuminen, 2.20 Asennukset työ¬ ja sähkötyöturvallisuutta noudattaen, 2.21 Asennukset työ¬ ja sähkötyöturvallisuutta noudattaen
Yhtenäinen otsikkorakenne helpottaisi perusteiden käyttöä, osaamiskokonaisuuksien rakentamista ja arviointia.

2.16 Sähköverkkoasennusten työmaan hallinta ja käyttöönotto, 30 osp
Tämä uusi tutkinnon osa on tärkeä lisäys ja tukee erityisesti kärkimiehenä toimimisessa tarvittavaa osaamista. Ammattitaitovaatimuksiin tulee lisätä, että opiskelija tunnistaa verkonhaltijan, päätoteuttajan ja työmaalla toimivien eri toimijoiden keskeiset vastuut ja tehtävät.
Työ- ja suojavälineiden käyttöä koskevassa kohdassa on toivottavaa korostaa erikseen valokaarivaarallista työtä ja siihen soveltuvia henkilönsuojaimia. Lisäksi ammattitaitovaatimuksiin tulee lisätä ennen työn aloittamista tehtävä työn pikariskiarviointi sekä velvollisuus päivittää arviointi olosuhteiden tai työvaiheen muuttuessa.
Myös tähän kohtaan 2.16 voisi lisätä osasta 2.18 Sähköverkkojen ilmajohtoasennukset kohdan ”Asiakastyö, yhteistyö ja työskentelyn laatu”.

2.17 Sähköverkon maakaapeliasennukset, 30 osp
Tutkinnon osassa tulee korostaa jännitetasoja asennusten osalta. Tutkinnon osassa annetaan harhaanjohtavasti ymmärtää, että riittää kun toimia 0,4–20 kV kaapelityyppien kanssa. Jännitetason määritelmän voisi lisätä otsikkoon ”Maakaapeliverkon ja laitteiden asennukset (0,4–20 kV)”.

2.18 Sähköverkon ilmajohtoasennukset, 30 osp
Tutkinnon osaan on hyvä lisätä yleisiin vaatimuksiin alaslaskuvalmiudet, joka on keskeinen turvallisuusasia.

2.19 Sähköverkon käyttö, 30 osp
Tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksiin tulee täydentää hajautetun sähköntuotannon ja energiavarastojen vaikutukset sähköverkkojen käyttötilanteisiin.

Voimalaitostekniikan osaamisala

Voimalaitostekniikan osaamisalassa painopiste on luonnoksessa voimakkaasti sähköntuotannossa. Tämä ei kaikilta osin palvele yhteistuotantolaitoksia, joissa kaukolämmön ja höyryn tuotanto, jakelu sekä niihin liittyvät asiakkuudet ovat keskeinen osa laitoksen käyttöä ja liiketoimintaa.

Kaukolämpöasennuksen osaamisalassa on kuitenkin useita kursseja, jotka sopisivat yhteistuotantovoimalaitosten käyttäjille, mutta tämä vaatii opintojen ohjaamiselta ja opiskelijalta perehtymistä, jotta opiskelija osaa rakentaa osaamiskokonaisuuden, joka vastaa työtehtävien ja työnantajien tarpeisiin. Sähkökattilat ovat yleistyneet yhteistuotanto- ja lämpölaitoksissa nopeasti, mutta luonnoksessa ne mainitaan niukasti Kattilalaitoksen käynnissäpito -tutkinnon osassa.

Energiateollisuus ry näkee, että ammatillisten tutkintojen tutkintorakenteen tulee säilyä jatkossakin kolmiportaisena, jossa esimerkiksi ammattitutkinnoilla ja erikoisammattitutkinnoilla on energia-alalla tärkeä rooli yhteiskunnallisesti tärkeän alan osaamisen kehittämisen osalta. Työelämätoimikuntien lakkauttaminen rapauttaa ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen ja tutkintojen kehittämisen. Toimikuntien lakkauttaminen heikentää edellytyksiä varmistaa, että tutkintojen perusteet vastaavat työelämän tarpeisiin ja että osaamisen laatu turvataan erityisesti energia-alalle kriittisessä turvallisuusosaamisessa.

Ystävällisin terveisin

Energiateollisuus ry

Henna Hirvonen
Asiantuntija, Työelämä
Energiateollisuus ry
henna.hirvonen@energia.fi